

Joe Haldeman - Mazeltovská revoluce

(The Mazel Tov Revolution)

Tohle je historka o *ctihodném/*zatraceném (škrtněte, co se vám nelíbí) Chaimu Itzchokovi. A o mně. A o tom, jak jsme *zachránili demokracii na 238 světech/*převrátili všechno totálně vzhůru nohama (opět škrtněte, co se vám nelíbí). S dvaceti balíky papíru a starou skálou. Vím, že si asi myslíte, že už jste to slyšeli. Ale určitě jste to neslyšeli celé, dopodrobna - věci jako vydírání nebo pokus o vraždu, třebaže zdvořilý, se do učebnic dějepisu většinou nedostávají. Takže čtěte dál, oukej?

Všechno to začalo, aspoň pro mne, když jsem před čtvrtstoletím uvízl na Farawayi. Asi si myslíte, že vám by nevadilo uvíznout na Farawayi, co? Luxusní kout Konfederace. Druhé centrum lidstva. Monument lidské vědy a techniky a tohle všechno, planeta terraformovaná do poslední molekuly. Když vyprávím děčkám, jak vypadala tehdy v devátém roce, jen kroutí hlavou.

Tenkrát byla Faraway - což znamená něco jako Zapadákov - jedním z těch míst, kde jste mohli zahlédnout náhodného turistu jenom proto, že tam jinak turisti prostě nejezdili. Byla to jedna z nejdlehlších periferií Georgeova nepovedeného Druhé impéria a sotva se držela nad vodou vývozem takových věcí jako olovo a kadmium. Roztomilé jedovaté těžké kovy, jejichž oxidy pokrývaly planetu místo trávy. Museli jste se tam produčtovat v azbestovém oblečku a s klimatizační jednotkou na zádech, tak to bylo zatraceně blízko Rigelu.

Pořád ještě je to zatraceně blízko, ale po tom, co vytvořili clonu v horních vrstvách atmosféry, je Rigel prý už jen bleděmodrá koule, která předvádí efektní východy a západy. Nikdy mě zvlášť nelákalo se na to letět podívat, protože jsem za těch starých dnů pod jeho modrým žářem pracoval, přemítal, jak dlouho to asi bude trvat, než budu navzdory olověným podvlíkačkám neplodný, a úplně jsem cítil, jak mi v pronikavém záření bují rakovinové nádory v kůži.

Se starým Chaimem jsem se seznámil v Univerzitním klubu, zchátralém baru, který tu zůstal ještě z dob Impéria. Jak jsem se do téhle díry dostal, to je historie sama o sobě - nemůžu to vykládat, protože manžel té dotyčné ještě žije - ale byl jsem na dně bez zpátečního lístku, ve třiceti ve slepé uličce.

Když starý Chaim vstoupil, seděl jsem v Univerzitním klubu sám, nevšímal jsem si barmana, hýčkal jsem své ranní pivo a cítil se mizerně. Bylo mu asi sedmdesát, ale vypadal na víc, byl celý šedivý a vráscitý a já jsem si začal chystat, jak ho odbudu v případě, že by se vytasil s nějakou dojmavou historkou o těžkém životě.

Jenže on si objednal hrnek pravého kafe, a když platil, jukl jsem po očku na jeho kreditznak. Zůstatek byl o tři cifry delší než můj. Protože vůči milionářům nemám žádné předsudky, hodil jsem s ním řeč.

Na Farawayi existovala jediná zahajovací fráze hovoru, protože počasí se nikdy neměnilo a nebyla tu žádná politika, která by stála za řeč: Co zrovna tady, sakra, děláte?

"Je to nejblíže místu, na které se chci dostat," odpověděl. Znělo to směšně. Pak se mě zeptal na to samé, já jsem mu to pověděl a pár minut jsme si vzájemně stěžovali na nevypočitatelnost opačného pohlaví. Nakonec jsem se dostal k tomu, abych se ho zeptal, kam přesně má namířeno.

"To je docela zajímavé," řekl. Do baru vešli dva další lidé. Dobromyslně se po nich ohlédl.

"Nepřesuneme se ke stolu?"

Přilákal barmanovu pozornost a objednal si další hrnek kafe. Musel si všimnout mého výrazu - cena dvou hrnků kafe by mě udržela nalitého týden - a objednal mi velký džbán piva. Odnesli jsme si to ke stolu a on zapnul tlumič zvuků, který byl toho druhu, co funguje obousměrně.

"Umíte udržet tajemství?" Opatrně usrkl ze svého kafe.

"Jasně. Jedno navíc už mě nezabije."

Dlouze se na mne zahleděl. "Jak by se vám líbilo mít akcie za pár milionů kreditů?"

Lístek zpátky stál asi sto tisíc. "To záleží na tom, co bych pro ně musel udělat." Neskočil bych například z vysokého baráku do kádě s vařícím olovem. S vařící vodou ano.

"To vám nemohu přesně říci, protože to opravdu nevím. Možná v tom bude jisté nebezpečí, možná ne. Určitě to obnáší několik týdnů nepohodlí."

"Už jsem jich tady pár zažil."

Kývl směrem k odznaku na mé vybledlé obnošené blůze. "Oprávnění pilotovat stále ještě máte?"

"Technicky vzato ano."

"A licenci?"

"Ne, jak jsem vám říkal, musel jsem se narychlo zdekoval a moje licence zůstala na Perrinově světě. Neodvažuji se..."

"To není problém. Tohle bude práce uvnitř soustavy." K pilotování mezihvězdných letů si musíte koupit zvláštní licenci, ale u meziplanetárních letů v rámci jedné hvězdné soustavy ve hře tolik peněz není.

"Uvnitř soustavy? Tady? Nevěděl jsem, že Rigel má nějakou další..."

"Rigel má jednu další planetu, zakatalogovanou jako Biarritz. Nikdo na ni nikdy nežádal koncesi a nikdy nebyla oficiálně pojmenovaná, protože na ní nic není."

"Kromě něčeho, co chcete vy."

"To něco chce možná spousta lidí."

Ale víc mi neřekl. Mluvili jsme spolu až do oběda, Chaim mě oťukával a zjišťoval, jestli mi může věřit a jestli mě chce za parťáka. Na Farawayi uvízly mraky pilotů; později jsem zjistil, že přede mnou mluvil už s dobrým pultuctem z nich.

Právě jsme žvanili o dětech nebo o nějaké podobné hlouposti, když se náhle napřímil a řekl: "Dobrá. Myslím, že vás jako pilota беру."

"Fajn... a co teda...?"

"Ještě ne, zatím nepotřebujete nic vědět. Jaké je vaše kreditní číslo?"

Nadiktoval jsem mu je a on vyťukal řadu číslic na svém kreditznaku. "To je vaše záloha," oznámil; zkontroloval jsem si kreditznak, a páni, byl jsem o padesát tisíc kreditů bohatší. "Dostanete ještě jednou tolik, když Biarritz nevyjde. Jestli to bude fungovat, dostanete navíc procentní podíl. O tom si promluvíme později."

Jediné, co jsem chtěl, bylo těch dalších padesát tisíc - vrátil bych se do civilizace, najal bych si právního zástupce a poslal ho na Perrin, aby mi zachránil licenci. Pak bych byl zase v sedle.

"Tak. První, co budete muset udělat, je obstarat loď. O finanční stránku se postarám." Vypadli jsme z baru a zašli k jedinému notáři na Farawayi, kde mi Chaim vystavil plnou moc.

"Hodí se nám jakákoliv loď," vykládal, když jsem ho doprovázel zpátky do hotelu. "Cokoliv od jachty až po bitevník. Potřebujeme se prostě dostat tam. A zase zpátky."

Na kdejakém civilizovaném světě bych zapadl do telefonní budky a brknul Hartfordům; pak bych odmašíroval do nejbližšího přístavu a vyzvedl si loď; místní, meziplanetární nebo, pokud bych měl licenci a mohl den, dva počkat, mezihvězdnou. Jenže Faraway byla Faraway, a tak to bylo trochu složitější.

Dovolte mi trochu odbočit, pro případ, že byste se narodili před mín než dvaceti léty a hodiny dějepisu prospali.

Tehdy jsme měli dvě vlády: Konfederaci, kterou jsme všichni znali a milovali, a Newhartfordskou nájemnou dopravu, s.r.o. Konfederaci a Hartfordy oficiálně nic nespojovalo, ale ve skutečnosti byli propletení jako vlasy v copu.

Newhartfordská nájemná doprava, s.r.o., vlastnila prakticky všechny základní patenty nezbytné k mezihvězdným cestám a také všechny kosmické lodě, včetně čtyř rachotin, které zbyly po katastrofálním imperiálním experimentu George VIII.

Nudíte se na své planetě? Hledáte náboženskou svobodu, dobrodružství, čerstvý vzduch? Chcete uniknout věřitelům? Seberte dost lidí a Hartfordi vám pronajmou loď - za astronomickou sumu, ale s velmi mírnými podmínkami splátek. Vlastně prvních pár generací sotva vůbec něco zaplatilo (zatímco úrok narůstal), ale pak...

Pak můžete něco vykládat o hříších otců dopadajících na něčí hlavy! Jakmile se kolonie začala rozmáhat, měli Hartfordi právo uvalit až padesátiprocentní poplatek na veškeré obchodní transakce. A Hartfordi se pečlivě snažili udržet poplatek na takové úrovni, aby jeho výnos zaplatil jenom úrok z půjčky a aby základní částka zůstala nedotčená. Tím si zajistili věčný příjem. Byla to falešná hra (kterou Konfederace podporovala) a všichni to věděli. Jenže nebylo na výběr.

Hartfordi měli zástupce na všech planetách a platili jim tolik, že to byli vždycky ti nejbohatší a obvykle i nejvlivnější občané planety. Pokud se vláda planety pokoušela vymanit zpod tohoto dravého kapitalismu, který Hartfordům zaručoval dobrou návratnost investic, jejich zástupce míval dostatek pák na to, aby všechno vrátil do správných kolejí.

Byly tu ovšem různé kličky a vedlejší cestičky. Většina planet nevybírala poplatek pro Hartfordy přímo, ale zavedla progresivní daň z příjmů, takže bohatí chudli a chudí, Bůh jim žehnej, šli domů a raději dělali další daňové poplatníky než bouře v ulicích.

Pokud jste byli pravidelnými zákazníky pochybných hospod, ve kterých se stravovali piloti a jiná spodina, mohli jste zaslechnout, jak zpívají prastarou baladu "Mé srdce patří mámě. Hartfordům moje řít'."

I na Farawayi Hartfordům patřila tato zásadní anatomická součást každého jedince. To ovšem neznamenalo, že by se tu postarali o moderní kosmodrom, plný lodí vší velikosti a doletu. Nic tako
vého, jen jednou za čtrnáct dní přiletěla loď ze Steineru, která vyklopila zásoby a naložila něco kadmia.

Musel jsem ovšem připustit, že na Farawayi nebylo moc důvodů vydržovat některou ze starých, malosériově vyráběných meziplanetárních lodí - k čemu by byla? Všechno, co by se s ní dalo dělat, bylo kroužit po oběžné dráze kolem Farawaye - a ta vypadala dost hnusně už z povrchu - anebo si udělat vyjížďku na Biarritz. Jenže dokonce i na Farawayi existovala

spousta
peníze oknem.

zábavnějších

způsobů,

jak

vyhodit

Ukázalo se, že na Farawayi je jen jedna meziplanetární loď, a to muzeální kus. Seděla tam už dvě stě let. Byla to *Bonne Chance*, loď, kterou sama Biarritzová použila k prozkoumání toho kusu škváry, který pak díky tomu z nedostatku lepších možností dostal jméno. Zůstala tam jako zástava za nějaké poplatky a my jsme za ni vyplázli šesticiferou sumičku.

Pak nás teprve začala bolet hlava. Všechno bylo ve francouzštině - popisy přístrojů a ovladačů, provozní příručka i deník. Sehnal jsem si slovník, obcházel jsem loď s inkoustovou tužkou a přepisoval štítky a s Chaimem jsme strávili týden překládáním příručky po odpolednách a večerech.

Fúzní motor byl v dobrém stavu - neměl žádnou pohyblivou část, která by byla větší než molekula - zato zbytek lodi vypadal jako notně ošlehaný životem. Faraway neměla moc atmosféry, ale ta se skládala prakticky z čistého kyslíku a byla *horká*. Trup byl samý dolík a bylo jej třeba přebrousit. Elektronické součástky v lodi se dvě stě let ráchaly v ionizujícím záření tak intenzívním, že by stačilo ke zmutování párku banánových mušek ve stádo fialových krav. Většina naváděcích a komunikačních hejblátek se musela opravit nebo vyměnit.

Déle než týden jsme zaměstnávali polovinu životních ztroskotanců z Farawaye - někteří z nich byli ovšem vysoce kvalifikovaní životní ztroskotanci - abychom tu vykopávku zfackovali do nějaké rozumné podoby. Párkrát jsem ji sám vytáhl na oběžnou dráhu a usoudil jsem, že s ní dokážu upádlovat dvacet astronomických jednotek a zpátky bez větších havárií.

Chaim se stále tvářil tajuplně. Předal mi seznam zásob, ale ten neobsahoval žádnou stopu, ze které by se dalo vykoumat, co budeme dělat, až se na Biarritz doplazíme: jenom tolik vzduchu, vody, jídla, kafe a chlastu, aby tam dva chlápci mohli přežít pár měsíců. Plus prefabrikovaná geodetická bouda, ve které tam budou vegetovat.

Nakonec Chaim prohlásil, že můžeme vyrazit, a já jsem nastavil automatické odpočítávání. To obnášelo asi dvě hodiny systémových kontrol, které mě údajně měly ujistit o tom, že se ta kraksna přímo na kosmoportu nevypaří, až zmáčknu tlačítko *Start*. Odříkal jsem pohanskou modlitbičku k Norbertu Wienerovi a skočil jsem si do Univerzitního klubu na poslední jednu, dvě (slovy dvanáct) rundy. S padesáti tisíci kredity na svém kreditznaku jsem si sice mohl dovolit lepší bary, ale nemel jsem náladu míchat se mezi vyšší třídy.

Vrátil jsem se k lodi asi půl hodiny předtím, než mělo odpočítávání skončit, a našel jsem tam Chaima, jak sleduje dělníky při nakládání velké bedny na palubu. "Co to, sakra, je?" zajímal jsem se.

"Dokumenty Mazel Tovu," odpověděl, aniž z nich spustil oči.

"Mazel Tov?"

"Znamená to *hodné štěstí*, nebo taky *sbohem*. Nedá se to přeložit úplně jednoznačně. Když to řeknete takhle -" a vyslovil ta slova se sarkastickým přízvukem "- může to znamenat *rádi jsme se vás zbavili* nebo *tak ať vám tedy slouží*. Jasně?"

"Ne."

"Nevadí." Dělníci skončili s nakládáním bedny a zajistili nákladové dveře. "Pomozte mi s tímhle." Byla to šedivá plechová piksla, o které Chaim prozradil, že obsahuje fungl novou fázovou tachyonovou vysílačku.

Pokud jste dost mladí na to, abyste měli fázový tachyonový přenos za samozřejmost, jenom tak se prostě postavit do budky a brknout si na Sirius, měl bych zdůraznit, že když

jsme se s Chaimem potkali, existovala tahle hračka jen o něco déle než rok. Předtím, když jste se chtěli spojit s někým na vzdálenost několika světelných roků, museli jste mu napsat dopis, hodit ho na Hartfordovic loď a čekat pár týdnů, někdy i měsíců, během kterých se dopis štrachal z jedné planety na druhou (jak se to Hartfordům zrovna hodilo), než se konečně dostal do rukou té správné osobě.

Uvnitř jsem pikslu bezpečně uložil a zavolal jsem dispečink kosmoportu, abych požádal o změření vzletové hmotnosti. Odečetli ji a já jsem její hodnotu naťukal do palubního počítače. Pak jsme se oba připoutali.

Konečně zablikalo zelené světlo. Přecvakl jsem spínač *Start* do polohy *Zapnuto* a za pár vteřin se rozburácel motor. Loď se roztrásla jako ochrnutý veterán - také nic jiného nebyla - a začala šplhat k obloze a zanechávat za sebou vlečku snad nejméně ekologické pracovní látky v dějinách dopravy: horkého ionizovaného, mírně radioaktivního olova. Stará Biarritzová věděla, jak šetřit reakční hmotou.

Naprogramoval jsem rychlou a nepohodlnou trasu, jeden a půl G po celou cestu, překlopení v polovině. Přesto nám to mělo zabrat dva týdny. Chaim ten čas mohl využít k tomu, aby mi vysvětlil, co vlastně chystá, ale on místo toho jen posedával a četl - *Vojnu a mír* a sbírku středověkých ruských národních pohádek - a tu a tam se díval do prázdna a pochechtával se.

Později jsem dokázal ocenit jeho lpění na zachování tajnosti (ačkoli Bůh ví, že do toho tajemství už bylo zasvěceno dost lidí). Nemluvě o tom, že bych byl snad mohl cítit pokušení ho podfouknout. Ovšem jeho poznámky o milionech, které v tom lítají, budily stejný dojem, jako když někoho pozvete na čajovou party bostonské smetánky s tím, aby si oblékl sukénku z trávy a pomohl vám sehrát kanadský žertík.

A tak jsem se na dva týdny usadil s vlastním čtením a zasluhoval jsem si svůj plat tím, že jsem každých pár hodin zmáčkl tlačítko, abych udržel v chodu nepřetržitou kontrolu systémů. Mohl jsem naprogramovat tlačítko tak, aby se spouštělo samo, ale vzal to d'as...

Na konci oněch dvou týdnů jsem to musel vzít do ruky sám. Sledoval jsem, jak ukazatel "rychlosti vzhledem k místu určení" padá k nule, a vyhlížel jsem průzorem. Nic.

Radar však planetku našel docela hbitě. Byli jsme vedle jen o nějakých devět tisíc a něco kilometrů; její modrošedý kotouč bylo vidět, když jste věděli, kam máte koukat.

S přistáním lodi jako *Bonne Chance* nejsou žádné potíže, když máte pěknou těžkou planetu. Všechno probíhá automaticky, až na přesný výběr konkrétního flíčku na zemi, který chcete ožehnout (pokud minete plochu, tak vám to správa kosmoportu pěkně zavaří). Jenže lehoučká halda smetí, jako je Biarritz, to je jiné kafe - nemá dostatečnou gravitaci a servomechanismy nereagují dost rychle. Snažily by se přistát s vámi v těžišti toho šutru, což v tomto případě bylo pod devětačtyřicetakilometrovou vrstvou pevného čediče. Takže to musíte provést sami s pomocí radaru a vlastního odhadu naslepo - je to spíš parkování než přistávání.

A tak jsem havaroval. To by se mohlo stát každému.

Nejdřív jsem byl na to přistání pyšný. Dokonce i starý Chaim mi pogrataloval. Dosedli jsme na povrch rychlostí menší než centimetr za sekundu a všechny tři vzpěry se dotkly země současně. Ani jsme neposkočili.

Chaim i já jsme už byli ve skafandru a z lodi byl vyčerpán vzduch; standardní provozní postup, jehož účelem bylo minimalizovat škody, kdyby se něco zvtlo. Ale přistání vypadalo perfektně, a tak jsme se vydali dolů vykládat.

Gravitace na Biarritz vychází sotva na osminu G. Když upustíte botu, trvá jí to pět vteřin,

než dopadne na podlahu. A tak jsme napůl šplhali a napůl se snášeli dolů do nákladového prostoru, ještě neohranbí po dvou týdnech života v nemotorném jednom a půl G.

Zatímco jsem otevíral nákladové dveře, zaslechli jsme oba tiché basové sténání, vycházející ze země pod přistávacími vzpěrami. Chaim se zeptal, jestli se to sesedává povrch; ještě nikdy jsem o něčem takovém neslyšel, ale řekl jsem, že nejspíš ano. Měli jsme pravdu.

Otevřel jsem dveře dokořán a vyhlédl ven. Biarritz vypadala přesně tak, jak jsem čekal: šutr. **Podobaný** kus neužitečné skály. Jediným oživením drtivé jednotvárnosti krajiny byl stříbrný cákanec ztuhlého olova přímo pod námi.

Zdálo se, že sedíme v nějakém divném úhlu. Nejdřív jsem myslel, že to je optický klam - kdyby loď nepřistála svisle, projevilo by se to na údajích výškoměru. Pak se ten lesklý olověný cákanec dal do pohybu a zasunul se pod loď. Vteřinku mi trvalo, než jsem zareagoval.

Zarval jsem něco neoriginálního a drápal jsem se po žebříku do řídicí kabiny. Jeden kratičkový impuls hlavního motoru a budeme bezpečně pryč. Nestihl jsem to.

Později bylo docela snadné zrekonstruovat, co se stalo. Přistáli jsme na skalní lavici, která tíhu *Bonne Chance* neunesla. Ten zvuk, který jsme slyšeli, vydávala lámající se lavice, která se propadla o několik metrů a naklonila se pod lodí asi o deset stupňů. Tření mezi našimi přistávacími vzpěrami a čedičovým podložím bylo při tak malé přitažlivé síle v podstatě zanedbatelné, takže jsme sklouzli po vzniklém svahu až dolů, kde jsme se úhledně převrhli. Když jsem se po nějakém tom zpomaleném otloukání dostal do řídicí kabiny, všechno bylo našikmo a přístrojová deska byla mrtvá, mrtvá, mrtvá.

Zato Chaim byl živý až dost a křičel a prskal. V nákladovém prostoru ho zavalila hromada beden, které měl právě tak čas odvázat, než se loď převrátila. Vysvětlil jsem mu situaci, zatímco jsem mu pomáhal ven.

"Takže jsme tu uvízli, je to tak?"

"Ještě nevím. Musím se na to podívat líp."

"To nevádí. Je to nepříjemné, ale na tom nesejde. Budeme tak bohatí, že tu zítra ráno můžeme mít celou flotilu zachránců."

"Možná," řekl jsem, ale věděl jsem, že to není pravda. I kdyby na Farawayi měli loď, nedokázali by tu cestu urazit nejspíš dřív než za deset dní. "Nicméně první, co musíme udělat, je postavit tuhle báň." Naše skafandry neměly recyklovací zařízení; zbývalo nám asi deset hodin do doby, kdy bychom se museli začít honem učit dýchat oxid uhličitý.

Prohrabali jsme tu zmrš a poshlédávali různé součásti rozkládací geodetické konstrukce. Položil jsem ji na kus rozumně rovného povrchu a zatáhl za lanko. Rozložila se moc hezky. Chaim začal vykládat loď, zatímco já jsem montoval dohromady systém podpory života.

Docela se tím bavil. Vykopával bedny ze dveří a sledoval, jak plachtí k zemi o pár metrů níž. Jediná, která se rozbila, byla přepravka s whisky - všechny láhve vybuchly, zatraceně, a vytvořily oblak hnědavých krystalků, který se zvolna rozplynul. Takže se z Biarritzu stala jediná planeta ve vesmíru s atmosférou z bourbonu.

Když se Chaim dostal ke *svému* chlastu, přepravce ginu, snesl ji v náručí.

Zařizovali jsme se, zatímco kopule se zahřívala. Ještě jsem otevíral bedny, když se ozval zvonek, který oznamoval, že uvnitř už je dost kyslíku a tepla na to, aby to stačilo k životu. Chaim musel mít větší důvěru k automatům než já; okamžitě shodil přilbu a vyškrábal se ze skafandru. Já jsem si sundal přilbu, abych netrhal partu, ale pokračoval jsem v práci na

poslední bedně, té, o které Chaim řekl, že obsahuje "dokumenty Mazel Tov".

Odtrhl jsem víko a nakoukl jsem dovnitř. Opravdu byla plná volně ložených stohů papíru.

Hrst jsem jich vytáhl a prohlížel jsem si je. "Imigrační formuláře?"

Chaim seděl na sloupci kartónů s jídlem a stahoval ze sebe vložku skafandru. "Správně. Naše bohatství."

"Imigrační úřad na Mazel Tov," přečetl jsem na jednom z listů. "Kdo...?"

"Vy jste jedna jeho polovina. Já jsem druhá. Mazel Tov je planeta, na které stojíte." Sjel z krabic. "Kam jste dal naše šaty?"

"Cože?"

"Podlaha je studená."

"Jo tak, támhle v kuchyni." Následoval jsem jeho nahá svraštělá záda, když dupal kopulí. "Heleďte, přece nemůžete... jen tak pojmenovat planetu..."

"Že nemohu?" Prošťáral kufřík, našel nějaký červený trikot a začal se do něj soukat. "A kdo tvrdí, že nemohu?"

"Konfederace! Hartfordi! Musíte přece mít koncesi."

Našel oranžovou halenu docela řvavého odstínu a přetáhl si ji přes hlavu. Mumlal přitom: "Takže já musím mít koncesi."

"Přesně tak."

Začal si zavazovat boty a pobaveně se na mne podíval: "No a co? Pojd'te si udělat kávu." Naplnil dva hrnky vodou a vložil je do ohřívače.

"Nemůžete si prostě zabrat skálu se dvěma lidmi na ní."

"To máte pravdu. Absolutní pravdu." Časovač se vypnul. "Smetanu a cukr?"

"Heleďte... ne, černou... chcete říci, že jste si natiskl nějaké falešné..."

"Horká." Podal mi hrnek. "Posaďte se. Uklidněte se. Já vám to vysvětlím."

Byl jsem stále ve skafandru, jenom bez přilby, takže sedět nebylo o nic pohodlnější než stát. Ale sedl jsem si.

Zadíval se na mne přes okraj svého hrnku skrz nepřírozeně rychle stoupající závoj páry. "Když jsem byl ve vašem věku, vydělal jsem svůj první milion."

"Někde jste začít musel."

"Správně. Vydělal jsem milion a zaplatil jsem z něj osmdesát pět procent vládě planety Nueva Argentina, která něco málo přidala a převedla to na Newhartfordskou nájemnou dopravu, s.r.o."

"To muselo bolet."

"Rozzuřilo mě to. Přimělo mě to přemýšlet. A dostal jsem nápad." Usrkl.

"Pokračujte."

"Předpokládám, že jste nikdy neslyšel o Itzchokově přepravní agentuře."

"Ne... asi mi to neutkvělo v paměti."

"Zná ji jen málo lidí. Její činnost je navenek nepatrná. Čtyři meziplanetární lodě, všechny menší než *Bonne Chance*. Ale provozují mezihvězdný obchod."

"Ty hvězdy musí být pěkně blízko."

"Ne... ty lodě odstartovaly asi před dvaceti léty. Ta na nejkratší trase je asi v polovině. Jedna má letět více než sto let."

"To nedává smysl."

"Ale dává. Dává to smysl na dvou úrovních." Odložil hrnek a propletl si prsty dohromady.

"Jsou jisté předměty, jejichž hodnota téměř zákonitě stoupá s plynoucím časem. Šperky, starožitnosti, umělecká díla. To je jediný náklad, se kterým obchodují. Oficiálně."

"Myslím, že chápu."

"Chápete jen polovinu z toho. Nakupuji tyhle předměty na relativně chudých planetách a převážím je na relativně bohaté. Neměl jsem žádné problémy se získáváním akcionářů. Hartfordi tím pochopitelně nijak nadšení nebyli."

"Co udělali?"

Pokrčil rameny. "Zažalovali mě. Jenže než jsem rozjel Itzchok, vystudoval jsem práva. A oni netlačili příliš tvrdě - moje společnost nevydělává ani desetitisícinu ročního zisku Hartfordů - a tak jsem vyhrál."

"A vydělal jste pár kreditů."

"Asi tři miliardy legálního zisku. Ovšem důležitá věc je, že jsem ustavil pevný zákonný precedens tam, kde dosud žádný neexistoval."

"Už se zase ztrácím. Má to něco společného s...?"

"Všechno, trpělivost. S těmito penězi a s penězi z dalších zdrojů jsem začal budovat flotilu. Prostřednictvím řady nastrčených společností jsem nakupoval staré lodě a stavěl nové. Vlastním nebo mám najatých asi dva tisíce lodí. Většina z nich je v tomto okamžiku naložená a připravená na různých kosmoportech."

"Moment." Ekonomika nikdy nebyla mojí silnou stránkou, ale tohle bilo do očí. "Tím si přece srážíte vlastní ceny. Trh se starými malůvkami nemůže být tak rozsáhlý a..."

"Naprosto správně. Ovšem většina těchto lodí nenese tak specializovaný náklad. Nejbližší z nich se například nachází na Tangieru a je připravená odstartovat k Farawayi. Je naložená téměř sto tisíci krychlovými metry vody."

"Vody...?"

"Stará linková osobní loď, zaplavená až po okraj. Zůstalo jenom trochu prostoru pro rozpínání ledu pro případ, že by vyhřívání..."

"Protože na Farawayi..."

"...na Farawayi není ani jediná molekula vody, kterou by tam nedovezli lidé. Recyklují každou kapku, ale nutně ztrácejí ročně asi tak jedno procento."

Dnes večer nebo zítra zavolám na Faraway a nabídnu jim, že jim prodám 897 000 kilogramů vody. Za režijní náklady. Dodávka za šest roků. Je to dlouhá doba, ale dostanou to za setinu ceny, jakou si obvykle účtují Hartfordové."

"A vy přijdete o výnos."

"To záleží na tom, jak se na to díváte. Většina mého kapitálu je vázána v malých a pomalých kosmických lodích; mám větší či menší podíl na třech čtvrtinách všech existujících meziplanetárních lodí. Pokud můj plán vyjde, hodnota všech se přes noc zdvojnásobí."

Hartford ovšem přijde o víc než o výnos. Z 298 planet je jich 237 v podobné situaci jako Faraway. Závisí na Hartfordu kvůli dodávkám vody, obilí, léčiv nebo něčeho jiného pro život nezbytného."

"A vy s nimi uzavřete obchod..."

"Ano, správně. Se všemi. A nabídl jsem jim přinejmenším desetkrát méně než Hartford." Vypil zbytek kafe jedním douškem.

"A co brání Hartfordům, aby jim udělali nižší cenu než vy?"

"Naprosto nic." Vstal a začal si chystat další hrnek. "Nejspíš to také tu a tam zkusí. Ale myslím, že jim na to mnoho vlád nespočítá."

Vezměte si jako příklad Faraway. Pokud jde o jejich závazky vůči Hartfordům, jsou v lepší situaci než většina ostatních planet, protože zahájení jejich kolonizace financovalo Druhé impérium. Ale přesto dluží Hartfordům více než deset miliard kreditů - roční splátky úroků dělají několik set milionů.

Oni to neplatí kvůli nějakému abstraktnímu závazku vůči Hartfordům. Vlády nemají svědomí. Platí proto, že kdyby přestali, vyschli by a vymřeli během jedné generace. Až do dneška neměli na vybranou."

"Takže vy dáváte všem těm planetám šanci vyklouznout z placení dluhů."

"Dělá vám to starosti?" Opět se posadil a balancoval hrnek na koleni.

"Trochu. Nemám Hartfordy rád o nic víc než..."

"Podívejte se na to takhle. Z mého hlediska. Považujte Hartford za prodlouženou ruku vlády Konfederace."

"Vždycky jsem myslel, že je to přesně naopak."

"V praktickém smyslu ano. Ale trochu jinak. Vláda vysílá své lidi kolonizovat panenské země. Nejdřív je podporuje, ale jakmile se kolonie rozjedou, začne sbírat holdy a daně. A 'dluh' u Hartfordů je jen vhodnou zástěrkou, která má vybírání těchto daní ospravedlnit."

"Ale účtují se přece služby nezbytné pro život."

"Účtují a platí se zvlášť. Já dokážu 'koloniím', že si tyto služby mohou poskytovat samy navzájem. A bude to ještě snadnější, až Hartford zkrachuje. Pak nebude žádný monopol na mezihvězdné lodě. Žádná Konfederace, aby chránila patenty."

"Takže anarchie."

"Zajímavé slovo. Raději bych to nazval revolucí... ale máte pravdu, chvíli bude asi pěkně rušno."

"Fajn. Ale když chcete režírovat revoluci, proč jste si nevybral jako hlavní stan pohodlnější planetu? To se schováváte?"

"Částečně. Hlavně ale všechno chci provést legálně. K tomu potřebuji velmi malou planetu bez koncese."

"Už jsem zase mimo." Udělal jsem si další kafe a hořce jsem zaželel ztráty bourbonu. Třeba kdybych vyšel ven a zhluboka se nadechl...

"Víte, co je podmínkou vyhlášení koncese na planetu?" zeptal se mě Chaim.

"Číslo přesně neznám. Jistá hustota osídlení a dost velký hrubý planetární produkt."

"Číslo nejsou podstatná. Na papíře vypadají dost mírně. Ovšem tak, jak to zatím funguje, je

planeta v době, kdy je dost zalidněná a prosperující na to, aby získala nezávislost, téměř zaručeně až po uši nenávratně zadlužená u Hartfordů.

A právě kvůli tomu tu mám všechny tyhle imigrační formuláře. Polovina z těchto balíků papíru jsou imigrační formuláře a druhá polovina plné moci. Teď zaberu tuhle planetu, pojmenuji ji Mazel Tov a přijmu vlastní petici, žádající o občanství pro 4783 imigrantů. Pak zavolám svým právním zástupcům." Jmenoval meziplanetární právnickou firmu s hlavním sídlem na Zemi, tak známou, že i já jsem o ní slyšel.

"Oni zavolají asi stovce těchto imigrantů, z nich každý zavolá deseti dalším, ti pak zase dalším a tak dále. Všechno předem domluveno. A každý z nich mi zaplatí imigrační poplatek."

"Kolik?"

"Nejméně deset milionů kreditů."

"Panebože!"

"Taková je dohoda. Každý nový občan obdrží jednu akcii Korporace Mazel Tov za každý milion, který složí. Za půl hodiny by KMT měla za sebou mít skoro stejný kapitál jako Hartford."

"Kde jste dokázal splasit čtyři tisíce..."

"Dvacet let přesvědčování. A koordinování. Snažil jsem se oslovit každého žijícího bohatého člověka, jehož majetek není spojen s Hartfordem nebo s Konfederací. Ukázal jsem jim svůj plán - zejména pojistky, které z něj činí málo riskantní podnik s vysokou návratností investic - a všichni do jednoho to podepsali."

"Ani jeden nic nepráskl?"

"Ne - co by jim za to mohla Konfederace nebo Hartford nabídnout? Peníze? Moc? Toho ti lidé už mají nadbytek."

Na druhou stranu já jim nabízím neocenitelný dar: nezávislost. A k tomu už nikdy žádné daně. To je zakotveno v prvním článku dohody."

Nechal mě, ať si to chvíli přežvykují. "Je to až moc snadné," řekl jsem. "Pokud váš plán vyjde, Hartfordům a Konfederaci se všechno rozsype pod rukama. Jenže co dostaneme místo toho? Nějaké čtyři tisíce loupeživých baronů, kteří to potáhnou na vlastní pěst. To je nějaké zlepšení?"

"Kdo ví? Ale v tom spočívá revoluce: vyházejte starou bandu parchantů a nastolte svou vlastní. Bude tak alespoň nějaká změna. Čas už na ni dozrál."

Zvedl jsem se. "Heleďte, už je toho na mne moc a je to moc rychlé. Musím o tom popřemýšlet. Strávit to. A taky zkontrolovat loď."

Chaim šel se mnou na půl cesty k přechodové komoře. "Nu dobrá. Já začnu vyřizovat hovory." S nepředstíranou náklonností poklepal na vysílačku. "Je milé, že tohle holátko přišlo na svět právě v příhodnou dobu. Bylo by obtížné koordinovat tuhle věc posíláním dopisů. Možná nemožné."

Nepřipadalo mi to tak strašně jednoduché, ani když nám přitom pomáhaly všechny ty expresní tachyony. Ale neříkal jsem nic.

Byla pro mne úleva dostat se z nepřehledně zamlženého prostředí vysokých financí a revoluce do vlastního živlu. Ta úleva však měla krátký život.

Začalo to docela slibně. Příčinou nefunkčnosti přístrojové desky byl vypadlý kabel od energetických článků. Zasunul jsem jej zpátky a spustil kontroly systémů. Ta běžela dvě vteřiny a utla. Číslo závady na lodi bylo IV-A-1-a. Najít příručku mi trvalo hodinu a půl, protože zapadla do kóje a uhnízдила se pod skříňkou.

"IV" znamenalo fúzní reaktor. "IV-A" bylo vytváření zadržovacího magnetického pole. "IV-A-1" byly poruchy generátoru magnetického pole. A "IV-A-1-a" samozřejmě byla neodstranitelná porucha. Připojen byl seznam doporučených typů náhradních generátorů.

Jít do skladu a vyzvednout si generátor jsem nemohl. A třením dvou dřev fúzní pole o pár milionech gaussů nevyrobíte. A tak jsem odkopl knihu *mademoiselle* Biarritzové na druhou stranu kabiny a vrátil jsem se do kopule.

Chaim se hrbil nad vysílačkou, s někým mluvil a studoval přitom čmáranice ve svém notýsku.

"Trčíme tady natvrdo," prohlásil jsem.

Kývl na mne a pokračoval v konverzaci: "...správně. Sto čtyřiaosmdesát kubíků ozářeného za pět set tisíc kreditů... no a co? Tak je to zadarmo. Je to se zárukou. Dodávka asi za sedm roků, podrobnosti ještě dostanete... dobře. Fajn. Bylo mi potěšením... Já děkuji vám, pane."

Vypnul spojení, zaklonil se a zasmál se. "Všichni si myslí, že jsem blázen."

"Trčíme tady natvrdo," zopakoval jsem.

"Žádné starosti, nedělejte si s tím žádné starosti," řekl a ukázal na rozměrný kreditznak připojený k vysílačce. Bylo na něm obrovské číslo, které se soustavně měnilo směrem nahoru. "Souhrn aktiv Korporace Mazel Tov." Dal se znovu do smíchu.

"Minimy?"

"Ne. Pěkně zaokrouhlené kredity."

Spočítal jsem místa. "Sto dvacet osm miliard... kreditů?"

"Správně, správně. Chcete letět na Faraway? Necháme si ji sem *přitáhnout*"

"Sto dvacet devět miliard?" Bylo to opravdu těžké pochopit.

"Napijte se - oslavujte!" Na podlaze vedle něj stála láhev ginu a miska s ledem. Bože, jak já nesnáším gin!

"Myslím, že si udělám hrnek čaje." Než jsem si jej připravil, umyl se a převlékl, Chaim se svými hovory skončil. Číslo na kreditznaku už se vyšplhalo na 239 605 967 000 a stále pomalu rostlo.

Vzal si gin, skleničku a led na svou palandu a požádal mě, abych zařídil záchrannou akci.

Zavolal jsem ústředí Hartfordů na Zemi. Šest lidí mě postupně odkázalo na své nadřízené a skončil jsem u samotného koordinátora mezihvězdné přepravy. Zjistil jsem, že špatné noviny se šíří rychle.

"Mazel Tov?" zaskřípěl jeho plechový hlas. "Už jsem o vás něco zaslechl. Ta nová planeta u Rigelu? Vedle Faraway?"

"Správně. Potřebujeme vyzvednout a můžeme za to zaplatit."

"Eh, to není problém. Ale právě nemáme k dispozici žádné volné lodě. A nebudeme mít ještě několik měsíců. Možná i rok."

"Cože? My máme vzduchu jenom na tři měsíce!" To už Chaim stál těsně za mnou a funěl

mi do ucha ginové výpary.

"Opravdu velice lituji. Ale měl jsem za to, že když planeta získá koncesi, měla by být v rozumné míře soběstačná."

"To je vražda!" zařval Chaim.

"Nikoliv, pane," odsekl hlas. "Jenom nedokonalé plánování z vaší strany. Neměli jste podávat..." Chaim se mi natáhl přes rameno a bouchl do vypínače. Rázně odpochodoval ke své palandě - v téměř žádné gravitaci to byl obtížný výkon - posadil se a šplouchl si do sklenice něco ginu. Podíval se na ni a postavil ji na podlahu.

"Koho můžeme podplatit?" zeptal jsem se.

Stále hleděl na skleničku. "Nikoho. Můžeme to zkusit, ale pochybuji, že by to stálo za námahu. Zvláště když Hartford bojuje o život. O existenci společnosti."

"Znám spoustu pilotů, které bysme mohli získat lacino."

"Pilotů," opakoval Chaim bez velkého respektu.

Ignoroval jsem urážku. "No jo. Hlavní skok programují Hartfordi. Skok k Rigelu nedostane nikdo."

Chvíli jsme seděli mlčky. Příliš střízlivý pilot a marťansko — ruský Žid, který byl nejbohatším člověkem v historii lidstva. Ten už nebyl příliš střízlivý.

"Určitě už na Farawayi nemají další lod'?"

"Betonově," sdělil jsem mu. "Trvalo mi půl dne, než jsem narazil na někoho, kdo si vzpomněl na *Bonne Chance*"

Chvíli si to přemílal v hlavě. "Co je potřeba ke stavbě meziplanetární lodi? Kromě peněz."

"Tím myslíte, že by ji mohli postavit na Farawayi?"

"Správně."

"Moment, já si to přeberu." Snad. "Potřebujete pohon. Kabinu a podporu života. Řídící trysky nebo gyroskopy. Naváděcí a komunikační zařízení."

"Takže?"

"Já nevím. Největším oříškem bude pohon. Na Farawayi nemají tak moc těžkého průmyslu."

"Určitě to neuškodí zjistit."

Zavolal jsem na Faraway. Promluvil jsem si se starostou. Byl to starý pilot (zvolený lidovým hlasováním) a sehnal jsem ho konečně v Univerzitním klubu, obklopeného dalšími starými piloty. Promluvil jsem si s ním o technické stránce. Chaim si s ním promluvil o penězích. Chaim na něj křičel a brečel před ním o penězích. Dohodli jsme se.

Vzhledem k tomu, že Faraway měla takovou hojnost těžkých kovů, byl hlavním zdrojem energie pro město, jediné sídlo na planetě, staromódní štěpný generátor. Vymysleli jsme způsob, jak jej využít.

Po úmorném handrkování a zapřísahání občané Farawaye souhlasili, že zbastlí záchranné plavidlo. Na oplátku dostanou čtyřicet devět procent akcií Korporace Mazel Tov.

Chaim chvíli zuřil, ale nakonec se mu vrátil smysl pro humor. Museli jsme nějak proklepat dva měsíce se šesti už přečtenými knihami a padesáti láhvemi ginu. Přečetl jsem dvakrát *Vojnu a mír*. Podruhé jsem si sepsal seznam postav. Sestavoval jsem ze jmen postav křížovky.

Naučil jsem se pít gin, když už ne mít jej rád. Cítil jsem, jak mi to pomalu leze na mozek, a když nad obzor vyplula dobrá loď *Ahoj vy tam*, měl jsem dojem, že už mi šiblo úplně.

Ahoj vy tam byla slepenec čtrnácti baráků, stažených dohromady mřížovým svařeným z odpadových nosníků, a postrkoval ji velký atomový reaktor na zádi. Ty baráky byly celé i se systémy podpory života a se vším všudy posbírány z okolí farawayského kosmoportu. Jako čelní barák, řídicí kabina, tam byl transplantován Univerzitní klub s nedotčenou staroanglickou výzdobou. Jednu stěnu "plavidla" zdobilo třicet párů kol, takže to vypadalo jako pojízdný blázinec.

Později jsme zjistili, že s sebou vzali třetinu obyvatel planety, protože většina budov na Farawayi byla bez proudu a tudíž neobyvatelná. Ta věc (pořád tomu nedokážu říkat loď) musela mít kola, protože ji nebylo jak při startu vztyčit do svislé polohy. Rozjeli se s ní přes okraj útesu a vytáhli ji do výšky tryskami pro podélné řízení. Pilot vyprávěl, že to byla pěkná fuška, a poté, co jsme sotva přežili přistání, jsem nemohl než obdivovat jeho schopnost věci podceňovat.

Loď se vznášela nad Mazel Tovem pomocí bočních trysek a nám spustili žebřík. Navigační husarský kousek. Často přemítám, jestli by to pilot byl dokázal i střízlivý.

Zbytek už je prý historie. A současnost. Jak Chaim předpověděl, Hartford přišel do konkursu a správcem konkursní podstaty se stala KMT. Vyházeli jsme odtamtud všechny staré parchanty a dosadili své vybrané.

Neměl bych moc držkovat. Dělán pořád jedinou věc, kterou jsem kdy chtěl dělat. Pilotuju mezihvězdnou loď; dostanu se na spoustu míst a spoustu toho zažiju. A s desetinovým podílem na jedné akci KMT jsem průměrně bohatý člověk.

Bylo by pro mne ovšem o hodně snadnější se s tím smířit, kdyby každý bývalý pobuda z Farawaye neměl stokrát tolik. Už jsem se tam nikdy neukázal, protože Univerzitní klub pobronzovali a postavili na piedestal.

přeložil Jiří Engliš